

NARODOWY
BANK POLSKI

Kwiecień 2024 r.

Informacja o transakcjach oszukańczych dokonywanych przy użyciu bezgotówkowych instrumentów płatniczych w IV kwartale 2023 r.

Kwiecień 2024 r.

Informacja o transakcjach oszukańczych dokonywanych przy użyciu bezgotówkowych instrumentów płatniczych w IV kwartale 2023 r.

Opracował:

Departament Systemu Płatniczego
Wydział Analiz Instrumentów Płatniczych

Narodowy Bank Polski
00-919 Warszawa
ul. Świętokrzyska 11/21
tel.: +48 22 185 10 00
faks.: +48 22 185 10 10
www.nbp.pl

Niniejsze opracowanie i jego poprzednie edycje dostępne są na stronie internetowej NBP
<https://nbp.pl/system-platniczy/dane-i-analazy/transakcje-oszukancze/>

© Copyright Narodowy Bank Polski, 2024

Spis treści

Wstęp	3
Streszczenie	4
1. Transakcje oszukańcze przy użyciu bezgotówkowych instrumentów płatniczych	5
2. Transakcje oszukańcze przy użyciu kart płatniczych	7
2.1. Transakcje oszukańcze – dane od agentów rozliczeniowych	8
2.2. Transakcje oszukańcze – dane od banków	11
3. Transakcje oszukańcze dokonane przy użyciu polecenia przelewu	17
Spis wykresów	20
Spis tabel	22

Wstęp

Przygotowywanie materiału pt. *Informacja o transakcjach oszukańczych dokonanych przy użyciu bezgotówkowych instrumentów płatniczych* ma na celu wspomaganie realizacji wynikającego z art. 17 ust. 4 pkt 3 ustawy o Narodowym Banku Polskim ustawowego zadania Zarządu NBP, jakim jest dokonanie okresowej oceny rozliczeń pieniężnych.

W pierwszym rozdziale materiału zaprezentowano dane o liczbie oraz wartości transakcji oszukańczych dokonanych przy użyciu bezgotówkowych instrumentów płatniczych oraz ich udział we wszystkich transakcjach przeprowadzonych z wykorzystaniem tych instrumentów. Ponadto przedstawiono strukturę transakcji oszukańczych według użytych instrumentów.

Rozdział drugi dotyczy oszustw kartami płatniczymi. Przedstawiono w nim bardziej szczegółowe dane o tych oszustwach, m.in. ich liczbę, wartość oraz straty poniesione przez wystawców tych kart. Zaprezentowano także informacje dotyczące struktury i miejsca dokonania transakcji oszukańczych oraz ich udziału we wszystkich transakcjach dokonanych kartami płatniczymi. W rozdziale przedstawiono dane z dwóch perspektyw (źródeł): agentów rozliczeniowych oraz wydawców kart płatniczych.

W rozdziale trzecim opisano natomiast szczegółowe informacje o oszustwach przy użyciu polecenia przelewu, prezentując ich liczbę, wartość oraz strukturę.

Streszczenie

Na podstawie informacji zgromadzonych przez NBP za IV kw. 2023 r. można stwierdzić, że:

- Według danych otrzymanych od banków, liczba transakcji oszukańczych bezgotówkowymi instrumentami płatniczymi zwiększyła się o 21,6% w porównaniu z III kw. 2023 r. Wzrost (24,3%) odnotowano również w przypadku wartości tych transakcji. Średnia wartość transakcji oszukańczej w IV kw. 2023 r. wyniosła 1 085,3 zł (wzrost o 24,0 zł).
- W analizowanym okresie dokonano transakcji oszukańczych tylko z użyciem kart płatniczych i poleceń przelewu. Skala tych oszustw była nadal niewielka. Liczba i wartość transakcji oszukańczych stanowiły, odpowiednio, 0,003% liczby i 0,0006% wartości wszystkich operacji realizowanych kartami płatniczymi i poleceniami przelewu.
- Według danych przekazanych przez banki, w IV kw. 2023 r. dokonano ponad 86,3 tys. operacji oszukańczych kartami płatniczymi na kwotę prawie 24,9 mln zł, co w porównaniu z III kw. oznacza wzrost liczby takich transakcji o 23,3% i ich wartości o 2,8%. Wpływ na te zmiany miała przede wszystkim rosnąca skala transakcji oszukańczych dokonanych poza Polską kartami wydanymi przez banki krajowe. Udziały liczby oraz wartości transakcji oszukańczych we wszystkich transakcjach kartami płatniczymi nieznacznie zwiększyły się względem poprzedniego okresu i wyniosły, odpowiednio, 0,003% i 0,008%. Wskaźniki te sugerują, że Polska pozostaje jednym z najbezpieczniejszych krajów w UE pod względem skali oszustw z użyciem kart płatniczych.
- Zgodnie z danymi przekazanymi przez agentów rozliczeniowych, w IV kwartale 2023 r. odnotowano ponad 7,0 tys. operacji oszukańczych przy użyciu kart płatniczych na kwotę ponad 5,1 mln zł, co względem poprzedzającego kwartału oznacza spadek liczby takich transakcji o 11,3% oraz ich wartości o 17,2%. Jednocześnie wyraźnie spadła liczba i wartość wszystkich transakcji zagranicznymi kartami płatniczymi w Polsce. Relacja liczby i wartości oszustw do liczby i wartości wszystkich operacji z użyciem kart płatniczych zmniejszyła się i wyniosła odpowiednio, 0,0003% i 0,003%.
- W IV kw. 2023 r. odnotowano 9 392 oszustw przy użyciu polecenia przelewu na kwotę ponad 79,0 mln zł. W porównaniu z poprzedzającym kwartałem nastąpił wzrost liczby (o 7,4%), oraz wartości (o 33,1%) transakcji oszukańczych. Oszustwa przy użyciu polecenia przelewu stanowiły 0,00084% liczby i 0,00047% wartości wszystkich operacji dokonanych tym instrumentem płatniczym.
- Dominującą część oszustw z użyciem kart płatniczych stanowiły transakcje bez fizycznego udziału karty, dokonane poza Polską, a w przypadku polecenia przelewu transakcje dokonane w środowisku internetowym (przeglądarka internetowa, dedykowana aplikacja).
- W analizowanym okresie nie zanotowano żadnych transakcji oszukańczych przy użyciu polecenia zapłaty oraz czeków.

1. Transakcje oszukańcze przy użyciu bezgotówkowych instrumentów płatniczych

W IV kw. 2023 r. nastąpił wzrost liczby operacji oszukańczych ogółem, dokonano ich z użyciem kart płatniczych i poleceń przelewu. Nie odnotowano żadnych transakcji oszukańczych z wykorzystaniem polecenia zapłaty oraz czeków.

Z danych otrzymanych od banków za IV kw. 2023 r. wynika, że liczba transakcji oszukańczych dokonanych kartami płatniczymi oraz poleceniami przelewu zwiększyła się w porównaniu z III kw. 2023 r. o 21,6% (tabela 1). Wzrosła także (o 24,3%) wartość takich transakcji. Średnia wartość transakcji oszukańczej w IV kw. 2023 r. wyniosła 1 085,3 zł (tabela 2).

Tabela 1. Liczba operacji oszukańczych przy użyciu poszczególnych bezgotówkowych instrumentów płatniczych w III oraz IV kwartale 2023 r. – dane od banków

Operacje oszukańcze	2023 Q3	2023 Q4	Zmiana %	Udział %
Karty płatnicze	70 002	86 344	23,3%	90,2%
Polecenie przelewu	8 747	9 392	7,4%	9,8%
Ogółem	78 749	95 736	21,6%	100,0%

Źródło: opracowanie NBP na podstawie danych od banków

Tabela 2. Wartość operacji oszukańczych przy użyciu bezgotówkowych instrumentów płatniczych w III oraz IV kwartale 2023 r. – dane od banków

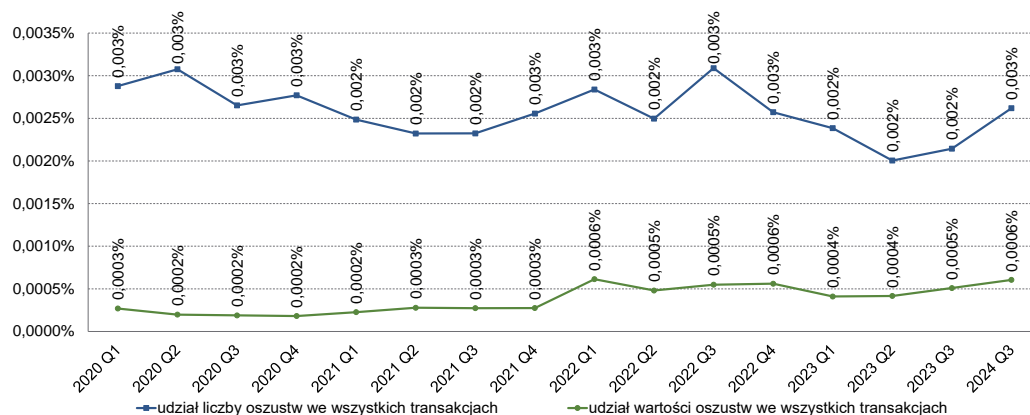
Operacje oszukańcze	2023 Q3	2023 Q4	Zmiana %	Udział %	Średnia 2023 Q3	Średnia 2023 Q4
Karty płatnicze	24 190 312	24 871 284	2,8%	23,9%	345,6	288,0
Polecenie przelewu	59 384 940	79 031 713	33,1%	76,1%	6 789,2	8 414,8
Ogółem	83 575 252	103 902 997	24,3%	100,0%	1 061,3	1 085,3

Źródło: opracowanie NBP na podstawie danych od banków

Udziały liczby oraz wartości transakcji oszukańczych we wszystkich transakcjach dokonanych kartami płatniczymi oraz poleceniem przelewu zwiększyły się w IV kw. 2023 r. Mimo to, od wielu lat utrzymują się one na bardzo niskim poziomie (wykres 1). Biorąc pod uwagę te wskaźniki, Polska jest jednym z liderów w rankingu najbezpieczniejszych krajów w UE pod względem skali oszustw z wykorzystaniem tych instrumentów płatniczych. W maju 2023 r. EBC opublikował krótki raport o transakcjach oszukańczych, który wskazuje na tendencję spadkową transakcji oszukańczych w UE w ostatnich latach¹.

¹ *Report on card fraud in 2020 and 2021, 2023*, Opracowanie dostępne na stronie internetowej: <https://www.ecb.europa.eu/pub/cardfraud/html/ecb.cardfraudreport202305-5d832d6515.en.html>

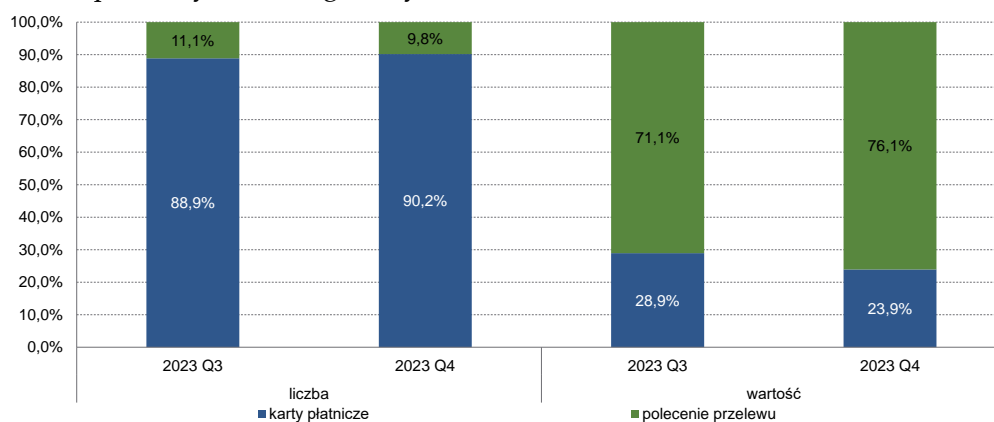
Wykres 1. Udziały liczby i wartości oszustw we wszystkich transakcjach kartami płatniczymi oraz poleceniach przelewu w okresie I kw. 2020 r. – IV kw. 2023 r. – dane od banków

Źródło: opracowanie NBP na podstawie danych od banków

W analizowanym okresie transakcje kartami stanowiły 90,2% ogólnej liczby oszustw i 23,9% ich wartości. Natomiast udziały te dla płatności realizowanych poleceniem przelewu wyniosły, odpowiednio, 9,8% i 76,1% (wykres 2).

Wykres 2. Struktura operacji oszukańczych przy użyciu poszczególnych bezgotówkowych instrumentów płatniczych według liczby i wartości w III oraz IV kw. 2023 r. – dane od banków

Źródło: opracowanie NBP na podstawie danych od banków

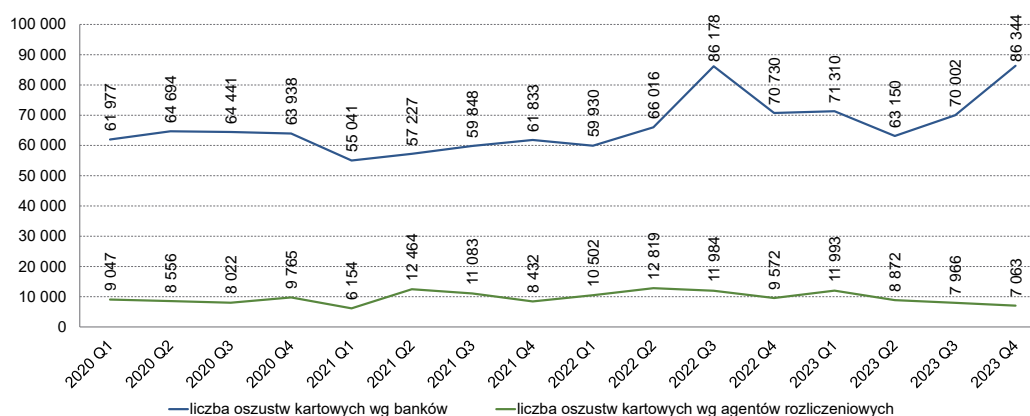
2. Transakcje oszukańcze przy użyciu kart płatniczych

Dane o oszustwach dokonanych kartami płatniczymi przekazywane są do Narodowego Banku Polskiego przez:

- agentów rozliczeniowych,
- banki wydające karty płatnicze.

Z uwagi na różny zakres dokonanych kartami płatniczymi oszustw ujmowanych w sprawozdaniach tych podmiotów występuje trwała rozbieżność w danych przekazywanych przez agentów rozliczeniowych oraz banki.

Wykres 3. Liczba oszustw według banków i agentów rozliczeniowych w okresie I kw. 2020 r. – IV kw. 2023 r.

Źródło: opracowanie NBP na podstawie danych od banków i agentów rozliczeniowych

Dane od agentów rozliczeniowych nie uwzględniają:

- transakcji dokonanych w bankomatach kartami skradzionymi lub kartami sfalszowanymi,
- transakcji oszukańczych dokonanych poza granicami kraju kartami wydanymi w Polsce.

Dane z banków nie obejmują natomiast transakcji oszukańczych dokonanych w Polsce kartami wydanymi w innych krajach.

W IV kwartale 2023 r. w zakresie kartowych operacji oszukańczych odnotowano:

- według danych otrzymanych od banków – wzrost liczby i wartości oszustw o, odpowiednio, 23,3% (do 86,3 tys.) i 2,8% (do 24,9 mln zł),
- według danych otrzymanych od agentów rozliczeniowych – spadek liczby i wartości oszustw o, odpowiednio, 11,3% (do 4,9 tys.) i 17,2% (do 4,6 mln zł).

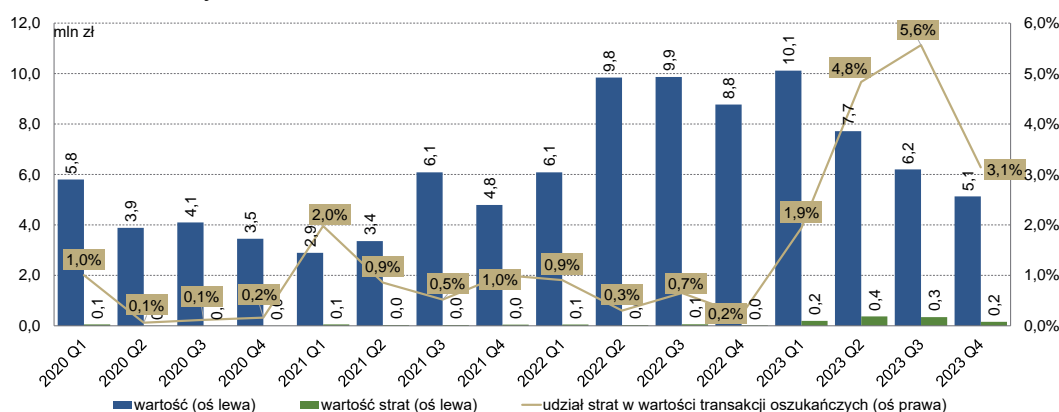
2.1. Transakcje oszukańcze – dane od agentów rozliczeniowych

W IV kw. 2023 r., według danych pochodzących od agentów rozliczeniowych, odnotowano 7 063 operacji oszukańczych dokonanych kartami płatniczymi na kwotę 5 133 tys. zł (wykresy 4 i 5). Straty poniesione przez agentów rozliczeniowych wyniosły 161 tys. zł, co stanowiło 3,1% wartości oszustw dokonanych w tym okresie.

W porównaniu z III kw. 2023 r. nastąpił:

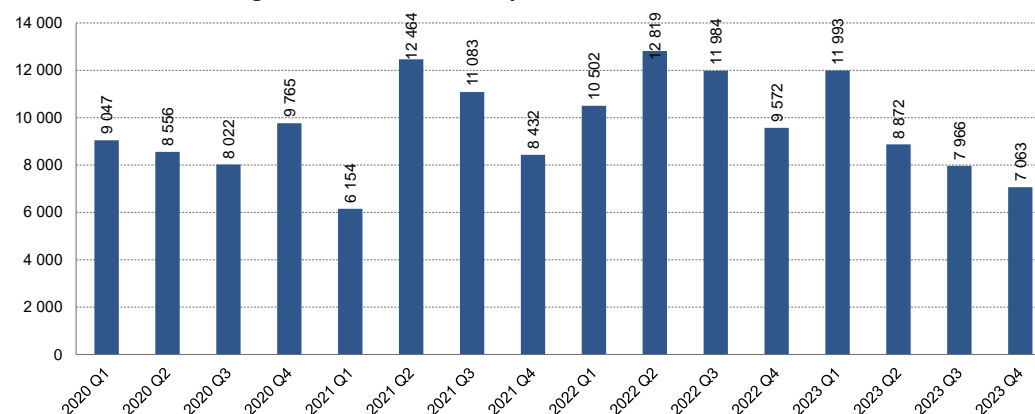
- spadek o 11,3% liczby i o 17,2% wartości oszustw dokonanych kartami, przy wyraźnym zmniejszeniu liczby i wartości wszystkich transakcji dokonanych zagranicznymi kartami płatniczymi w Polsce,
- spadek udziału strat poniesionych przez agentów rozliczeniowych w wartości transakcji oszukańczych o 2,5 pkt. procentowego.

Wykres 4. Wartość operacji oszukańczych przy użyciu kart płatniczych oraz wartość strat poniesionych przez agentów rozliczeniowych w okresie I kw. 2020 r. – IV kw. 2023 r. – dane od agentów rozliczeniowych

Źródło: opracowanie NBP na podstawie danych od agentów rozliczeniowych

Wykres 5. Liczba operacji oszukańczych przy użyciu kart płatniczych w okresie I kw. 2020 r. – IV kw. 2023 r. – dane od agentów rozliczeniowych

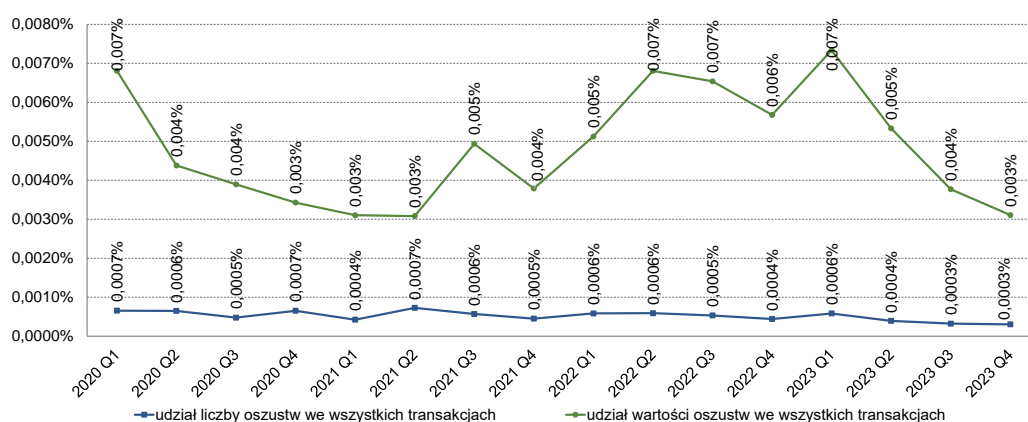

Źródło: opracowanie NBP na podstawie danych od agentów rozliczeniowych

Skala transakcji oszukańczych odnotowanych w analizowanym okresie zmniejszyła się względem poprzedniego kwartału. Do 0,003% spadła relacja wartości transakcji oszukańczych do wartości wszystkich transakcji kartami płatniczymi zareportowanych przez agentów rozliczeniowych za IV kw. 2023 r. Analogiczny wskaźnik dla liczby operacji osiągnął historycznie najniższy poziom – 0,0003% (wykres 6).

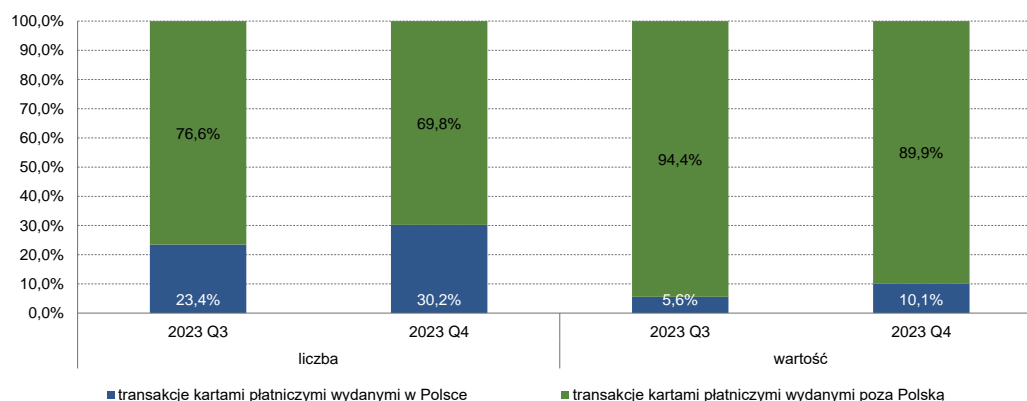
Wśród operacji oszukańczych duży udział miały transakcje dokonane kartami płatniczymi wydanymi poza Polską. Pod względem liczby stanowiły one 69,8%, natomiast pod względem wartości 89,9% takich operacji (wykres 7).

Wykres 6. Udział liczby i wartości oszustw we wszystkich transakcjach kartami płatniczymi w okresie I kw. 2020 r. – IV kw. 2023 r. – dane od agentów rozliczeniowych

Źródło: opracowanie NBP na podstawie danych od agentów rozliczeniowych

Wykres 7. Struktura operacji oszukańczych przy użyciu kart płatniczych według liczby i wartości w III oraz IV kw. 2023 r. – dane od agentów rozliczeniowych

Źródło: opracowanie NBP na podstawie danych od agentów rozliczeniowych

Dostępne dane (tabela 3) wskazują, że większość transakcji oszukańczych (pod względem ich liczby) przy użyciu kart płatniczych wydanych poza Polską dokonywana jest bez fizycznego udziału karty (CNP – *card not present*), a więc najprawdopodobniej w Internecie (58,2%). Udział takich transakcji oszukańczych przy użyciu kart płatniczych wydanych w Polsce był podobny i w IV kw. 2023 r. wyniósł 62,8%. Wartość transakcji oszukańczych typu CNP stanowiła 80,5% oraz

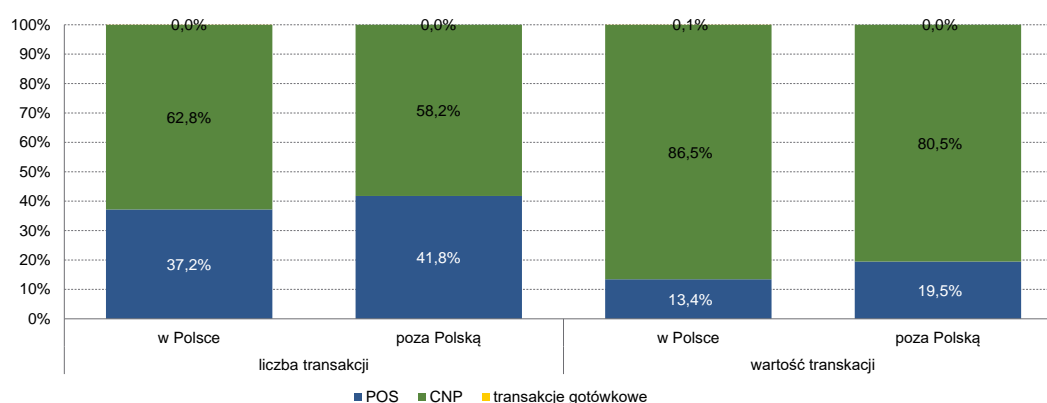
86,5% oszukańczych transakcji płatniczych dokonanych kartami wydanymi, odpowiednio, poza Polską oraz w Polsce (wykres 8). Wdrożenie standardów EMV (*Europay, Mastercard, Visa*) oraz SCA (*Strong Customer Authentication*) powoduje, że dokonanie oszustwa kartą płatniczą w urządzeniach zainstalowanych na terytorium Polski (np. POS, bankomat) jest utrudnione. Dlatego też znacznie częściej takie oszustwa występują w transakcjach realizowanych w Internecie.

Tabela 3. Liczba i wartość operacji oszukańczych przy użyciu kart płatniczych w IV kw. 2023 r. – dane od agentów rozliczeniowych

Operacje oszukańcze	Operacja kartami wydanymi w Polsce		Operacja kartami wydanymi poza Polską		Ogółem	
	transakcje	udział %	transakcje	udział %	transakcje	udział %
Liczba transakcji						
W urządzeniach akceptujących karty płatnicze (terminale POS)	794	37,2%	2 059	41,8%	2 853	40,4%
w tym: operacje zbliżeniowe	724	33,9%	1 229	24,9%	1 953	27,7%
Card Not Present (CNP)	1 340	62,8%	2 869	58,2%	4 209	59,6%
Transakcje gotówkowe	1	0,0%	0	0,0%	1	0,0%
Ogółem	2 135	100%	4 928	100%	7 063	100%
Wartość transakcji w złotych						
W urządzeniach akceptujących karty płatnicze (terminale POS)	69 407	13,4%	899 896	19,5%	969 303	18,9%
w tym: operacje zbliżeniowe	40 570	7,9%	153 869	3,3%	194 439	3,8%
Card Not Present (CNP)	446 468	86,5%	3 717 254	80,5%	4 163 723	81,1%
Transakcje gotówkowe	300	0,1%	0	0,0%	300	0,0%
Ogółem	516 175	100%	4 617 150	100%	5 133 325	100%

Źródło: opracowanie NBP na podstawie danych od agentów rozliczeniowych

Wykres 8. Struktura transakcji oszukańczych przy użyciu kart płatniczych w IV kw. 2023 r. – dane od agentów rozliczeniowych

Źródło: opracowanie NBP na podstawie danych od agentów rozliczeniowych

2.2. Transakcje oszukańcze – dane od banków

Przekazane przez banki dane o operacjach oszukańczych przy użyciu kart płatniczych dotyczą oszustw dokonanych na terenie kraju i poza jego granicami kartami wydanymi przez te banki. Według tych danych w IV kw. 2023 r. dokonano 86 344 operacje oszukańcze kartami płatniczymi na kwotę 24 871 tys. zł. Straty poniesione przez wydawców kart wynosiły 1 852 tys. zł, co stanowiło 7,4% wartości transakcji oszukańczych w analizowanym okresie.

W porównaniu z III kwartałem 2023 r. nastąpił:

- wzrost o 23,3% liczby i o 2,8% wartości oszustw dokonanych kartami; wpływ na te zmiany miała przede wszystkim rosnąca skala transakcji oszukańczych dokonanych poza Polską kartami wydanymi przez banki krajowe.
- spadek udziału strat poniesionych przez banki w wartości transakcji oszukańczych o 2,7 pkt. procentowego (wykresy 9 i 10).

Tabela 4. Liczba operacji oszukańczych w III oraz IV kw. 2023 r. – dane od banków

Operacje oszukańcze	2023 Q3	2023 Q4	Zmiana %	Udział %
Karty zgubione / skradzione	9 512	14 149	+ 48,7 %	16,4%
Karty nieotrzymane	0	0	-	-
Karty sfalszowane	2 776	3 062	+ 10,3 %	3,5%
Inne	57 714	69 133	+ 19,8 %	80,1%
Ogółem	70 002	86 344	+ 23,3 %	100,0%

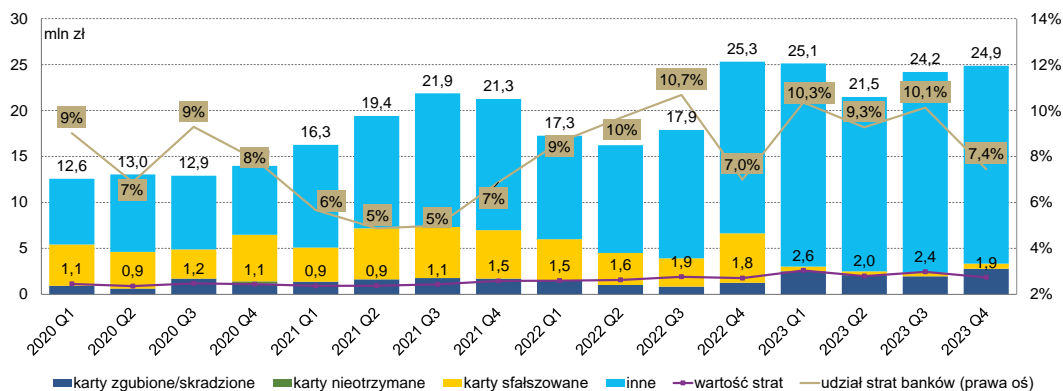
Źródło: opracowanie NBP na podstawie danych od banków

Tabela 5. Wartość operacji oszukańczych w III oraz IV kw. 2023 r. (w zł) – dane od banków

Operacje oszukańcze	2023 Q3	2023 Q4	Zmiana %	Udział %	Średnia 2023 Q3	Średnia 2023 Q4
Karty zgubione / skradzione	1 963 657	2 778 359	+ 41,5 %	11,2%	206,44	196,36
Karty nieotrzymane	0	0	-	0,0%	-	-
Karty sfalszowane	381 457	570 178	+ 49,5 %	2,3%	137,41	186,21
Inne	21 845 198	21 522 747	- 1,5 %	86,5%	378,51	311,32
Ogółem	24 190 312	24 871 284	+ 2,8 %	100,0%	345,57	288,05

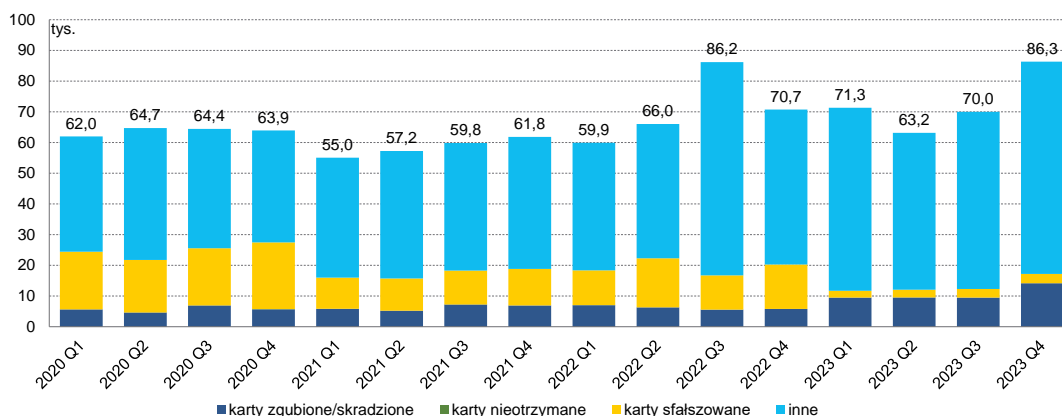
Źródło: opracowanie NBP na podstawie danych od banków

Wykres 9. Wartość operacji oszukańczych z wykorzystaniem kart płatniczych oraz wartość strat poniesionych przez banki w okresie I kw. 2020 r. – IV kw. 2023 r. w podziale na rodzaje operacji oszukańczych – dane od banków

Źródło: opracowanie NBP na podstawie danych od banków

Wykres 10. Liczba operacji oszukańczych przy użyciu kart płatniczych w okresie I kw. 2020 r. – IV kw. 2023 r. w podziale na rodzaje operacji oszukańczych – dane od banków

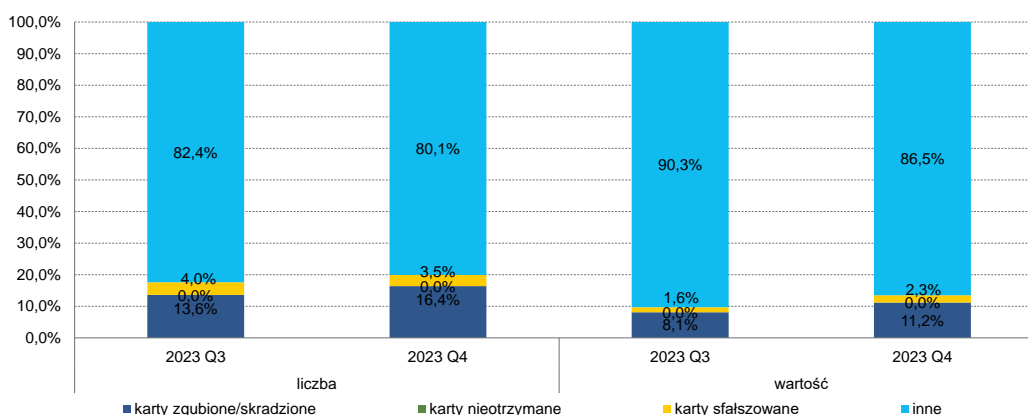

Źródło: opracowanie NBP na podstawie danych od banków

Z informacji przekazanych przez banki wynika, że w IV kw. 2023 r. pod względem liczby:

- dominowały oszustwa w kategorii inne, w której banki przekazują informacje głównie o transakcjach dokonanych z wykorzystaniem danych karty płatniczej bez jej fizycznej obecności; 80,1% ogółu oszustw (69 133 przypadki na kwotę 21 523 tys. zł);
- oszustwa kartami zgubionymi lub skradzionymi stanowiły 16,4% ogółu oszustw (14 149 przypadków na kwotę 2 778 tys. zł);
- oszustwa kartami sfalszowanymi miały 3,5% udział w ogóle oszustw (3 062 przypadków na kwotę 570 tys. zł);
- nie odnotowano oszustw przy użyciu kart nieotrzymanych.

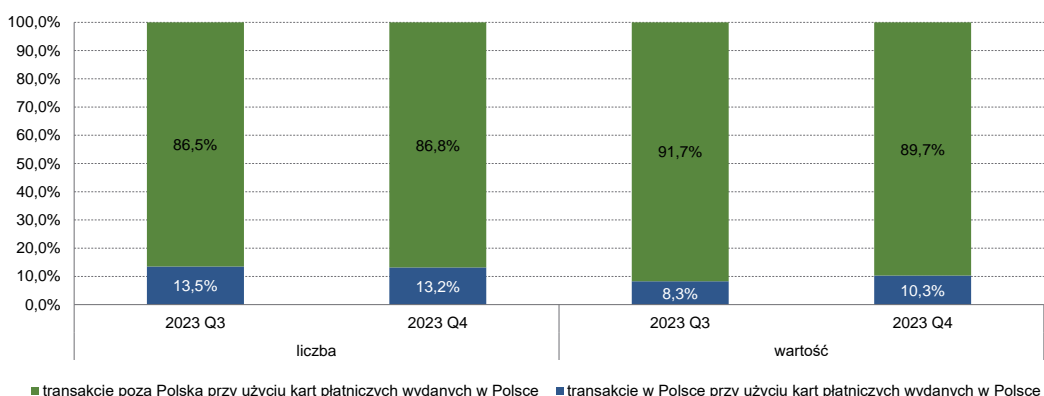
Wykres 11. Struktura operacji oszukańczych kartami płatniczymi według liczby i wartości w III oraz IV kwartale 2023 r. – dane od banków

Źródło: opracowanie NBP na podstawie danych od banków

Wśród transakcji oszukańczych przy użyciu kart płatniczych dominują operacje dokonane za granicą kartami wydanymi w Polsce. Operacje te stanowiły 86,8% liczby i 89,7% wartości transakcji oszukańczych (wykres 12).

Wykres 12. Struktura operacji oszukańczych kartami płatniczymi według liczby i wartości w III oraz IV kw. 2023 r. – dane od banków

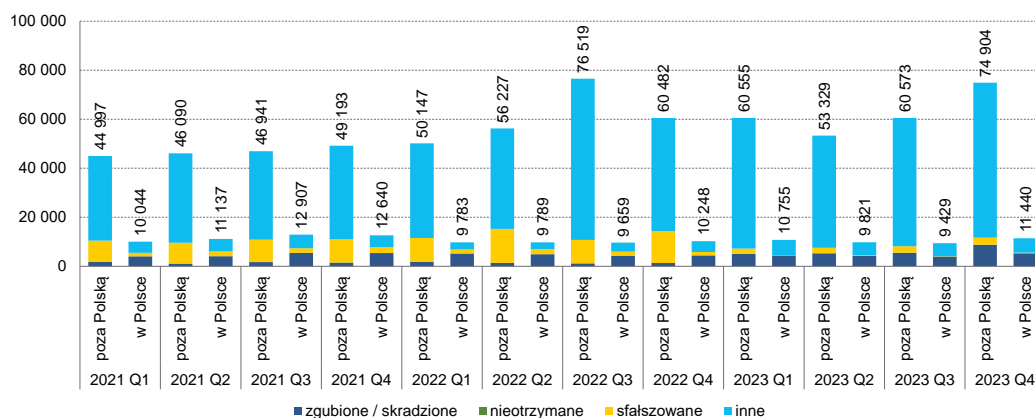

Źródło: opracowanie NBP na podstawie danych od banków

W IV kw. 2023 r. poza granicami kraju dokonano 74 904 transakcje oszukańcze kartami płatniczymi, podczas gdy w Polsce 11 440. Pod względem wartości odnotowanych oszustw dysproporcja ta była jeszcze większa: transakcje dokonane poza Polską – 22,3 mln zł, a w kraju – 2,6 mln zł (wykresy 13 i 14).

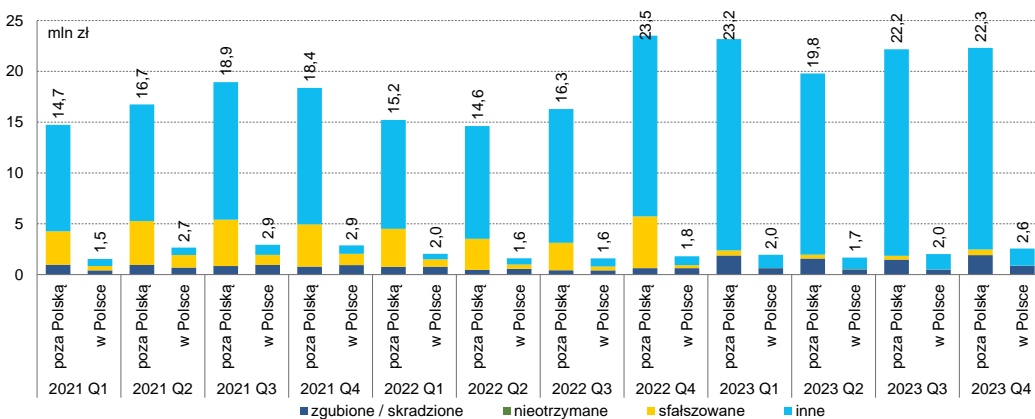
Dominujący udział wśród oszukańczych transakcji bezgotówkowych stanowią płatności realizowane bez użycia karty (typu CNP), np. w sklepach internetowych. W IV kw. 2023 r. pod względem liczby oraz wartości stanowiły one, odpowiednio, 88,3% i 91,5% oszukańczych transakcji bezgotówkowych dokonanych zarówno kartami wydanymi w Polsce, jak i poza jej granicami (wykresy 15 i 16).

Wykres 13. Struktura operacji oszukańczych kartami płatniczymi w podziale na rodzaje oszustw według liczby transakcji w okresie I kw. 2021 r. – IV kw. 2023 r. – dane od banków

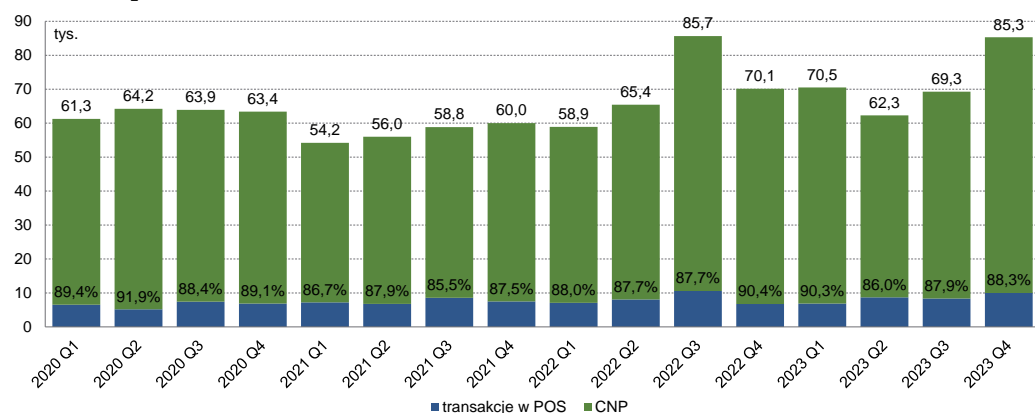
Źródło: opracowanie NBP na podstawie danych od banków

Wykres 14. Struktura operacji oszukańczych kartami płatniczymi w podziale na rodzaje oszustw według wartości transakcji w okresie I kw. 2021 r. – IV kw. 2023 r. – dane od banków

Źródło: opracowanie NBP na podstawie danych od banków

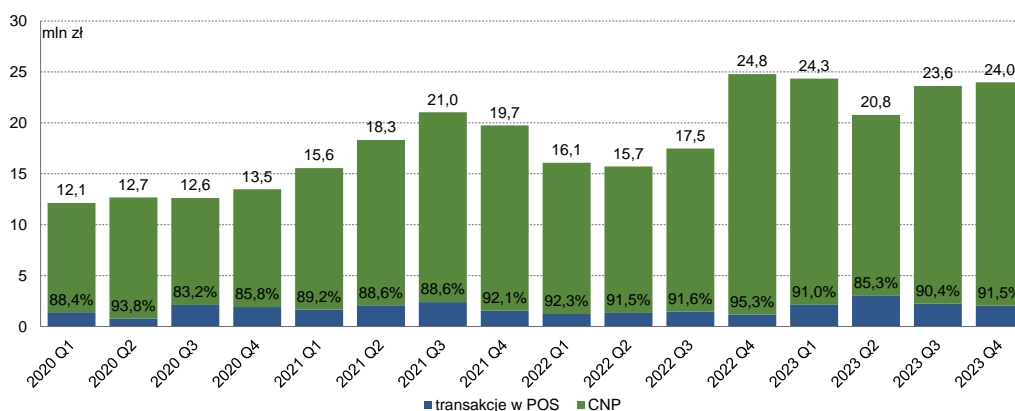
Wykres 15. Struktura liczby bezgotówkowych operacji oszukańczych w okresie I kw. 2020 r. – IV kw. 2023 r. w podziale na dokonane w terminalach POS i CNP – dane od banków

Źródło: opracowanie NBP na podstawie danych od banków

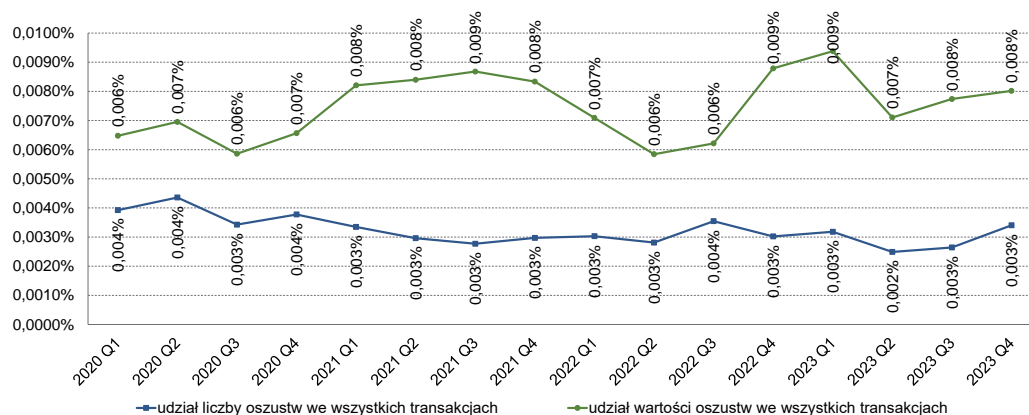
Wykres 16. Struktura wartości bezgotówkowych operacji oszukańczych w okresie I kw. 2020 r. – IV kw. 2023 r. w podziale na dokonane w terminalach POS i CNP – dane od banków

Źródło: opracowanie NBP na podstawie danych od banków

W IV kw. 2023 r. transakcje oszukańcze kartami płatniczymi stanowiły 0,003% liczby i 0,008% wartości transakcji gotówkowych i bezgotówkowych dokonanych tymi instrumentami płatniczymi wydanymi przez banki raportujące do NBP. W poprzedzającym kwartale udziały te były nieznacznie niższe. Porównanie ich z analogicznymi wskaźnikami dla innych krajów UE pozwala stwierdzić, że Polska od wielu lat jest jednym z najbezpieczniejszych krajów pod względem oszustw realizowanych z wykorzystaniem kart płatniczych.

Wykres 17. Udział procentowy liczby i wartości oszustw we wszystkich transakcjach kartami płatniczymi w okresie I kw. 2020 r. – IV kw. 2023 r. – dane od banków

Źródło: opracowanie NBP na podstawie danych od banków

Największy udział w liczbie operacji oszukańczych w IV kw. 2023 r. miały transakcje typu CNP dokonane poza Polską (81,6%) oraz transakcje realizowane w POS w Polsce, które stanowiły 6,6% tych operacji. Najmniej transakcji oszukańczych z wykorzystaniem kart płatniczych dotyczy operacji gotówkowych (kategorie bankomat oraz inne gotówkowe w tabeli 6).

Tabela 6. Najczęściej występujące oszustwa przy użyciu kart płatniczych w podziale na rodzaj transakcji oraz terytorium w IV kw. 2023 r. – dane od banków

	Liczba transakcji oszukańczych dokonanych:		Wartość transakcji oszukańczych dokonanych:	
	w Polsce	poza Polską	w Polsce	poza Polską
POS	6,59%	4,99%	2,32%	5,91%
CNP	5,63%	81,59%	4,90%	83,24%
Bankomat	1,02%	0,17%	3,06%	0,57%
Inne gotówkowe	0,01%	0,00%	0,01%	0,00%

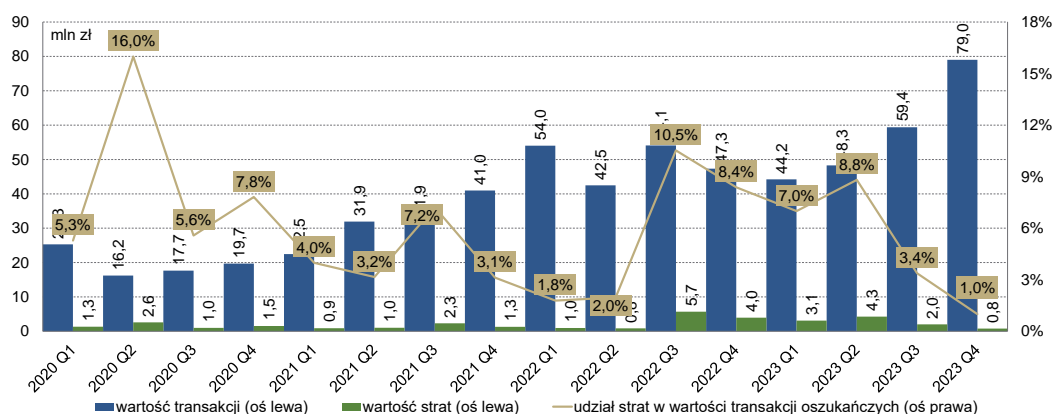
Źródło: opracowanie NBP na podstawie danych od banków

3. Transakcje oszukańcze dokonane przy użyciu polecenia przelewu

W IV kw. 2023 r. odnotowano 9 392 oszustwa przy użyciu polecenia przelewu na kwotę 79 031 713 zł, była to historycznie największa wartość. Straty poniesione przez banki wyniosły 789,2 tys. zł, co stanowiło 1,0% wartości transakcji oszukańczych dokonanych w tym okresie z wykorzystaniem wspomnianego instrumentu płatniczego (wykres 18). W porównaniu z III kw. 2023 r. nastąpił:

- wzrost o 7,4% liczby i o 33,1% wartości transakcji oszukańczych przy użyciu polecenia przelewu,
- spadek udziału strat poniesionych przez banki w wartości transakcji oszukańczych z wykorzystaniem polecenia przelewu o 2,4 pkt. procentowego.

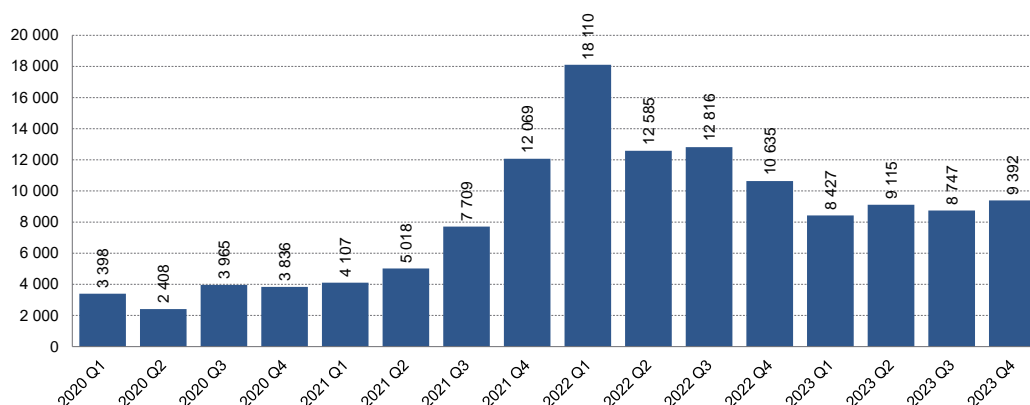
Wykres 18. Wartość operacji oszukańczych oraz wartość strat poniesionych przez banki z wykorzystaniem polecenia przelewu w okresie I kw. 2020 r. – IV kw. 2023 r.

Źródło: opracowanie NBP na podstawie danych od banków

Średnia wartość oszukańczego polecenia przelewu zrealizowanego w IV kw. 2023 r. wyniosła 8 415 zł (wzrost o 23,9% względem poprzedzającego kwartału), co sugeruje, że ofiarami takich oszustw (np. wykonanie przelewu przez przestępcę dzięki poznanemu loginowi i hasłu do bankowości elektronicznej klienta banku) coraz częściej byli klienci posiadający przeciętnie więcej środków na rachunkach bankowych niż w przypadku transakcji oszukańczych w poprzednich okresach. W analizowanym okresie odnotowano historycznie największą wartość transakcji oszukańczych dokonanych poleceniem przelewu (wykres 18).

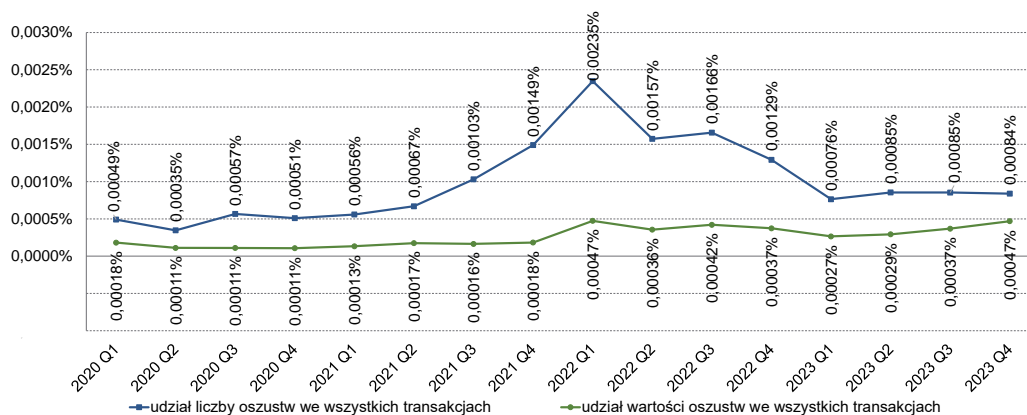
Wykres 19. Liczba operacji oszukańczych z wykorzystaniem polecenia przelewu w okresie I kw. 2020 r. – IV kw. 2023 r. – dane od banków

Źródło: opracowanie NBP na podstawie danych od banków

Po wyraźnym wzroście w I kw. 2022 r. udział transakcji oszukańczych w liczbie wszystkich płatności poleceniem przelewu kształtował się stabilnie (wykres 20). W IV kw. 2023 r. relacja transakcji oszukańczych do wartości wszystkich płatności poleceniem przelewu wzrosła do 0,00047% (poziom najwyższy od I kw. 2020 r.).

Wykres 20. Udział procentowy liczby i wartości oszustw we wszystkich transakcjach polecenia przelewu w okresie I kw. 2020 r. – IV kw. 2023 r. – dane od banków

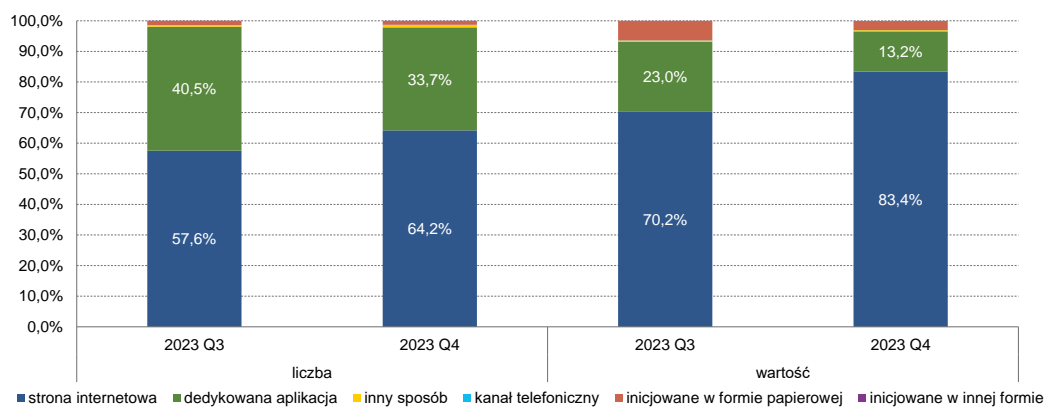
Źródło: opracowanie NBP na podstawie danych od banków

Liczbowo najwięcej transakcji oszukańczych dokonuje się na stronach internetowych oraz w dedykowanych aplikacjach, w IV kw. 2023 r. stanowiły one, odpowiednio, 64,2% oraz 33,7% wszystkich transakcji oszukańczych poleceniem przelewu. Nieco inaczej wygląda struktura tych transakcji pod względem ich wartości – 83,4% przypada na strony internetowe, a 13,2% na dedykowane aplikacje (wykres 21).

Tabela 7. Liczba operacji oszukańczych przy użyciu polecenia przelewu w III oraz IV kw. 2023 r. – dane od banków

Operacje oszukańcze	2023 Q3	2023 Q4	Zmiana %	Udział % 2023 Q4
Liczba transakcji				
przeglądarka internetowa	5 035	6 028	19,7%	64,2%
dedykowana aplikacja	3543	3162	-10,8%	33,7%
inny sposób	43	73	69,8%	0,8%
kanal telefoniczny	2	5	150,0%	0,1%
inicjowane w formie papierowej	123	122	-0,8%	1,3%
inicjowane w innej formie	1	2	100,0%	0,0%
Ogółem	8 747	9 392	7,4%	100,0%
Wartość transakcji w złotych				
przeglądarka internetowa	41 702 798	65 901 399	58,0%	83,4%
dedykowana aplikacja	13 648 220	10 404 814	-23,8%	13,2%
inny sposób	188 086	292 507	55,5%	0,4%
kanal telefoniczny	47 926	51 575	7,6%	0,1%
inicjowane w formie papierowej	3 788 911	2 361 518	-37,7%	3,0%
inicjowane w innej formie	9 000	19 900	121,1%	0,0%
Ogółem	59 384 940	79 031 713	33,1%	100,0%

Źródło: opracowanie NBP na podstawie danych od banków

Wykres 21. Struktura operacji oszukańczych przy użyciu polecenia przelewu według liczby i wartości w III oraz IV kw. 2023 r. – dane od banków

Źródło: opracowanie NBP na podstawie danych od banków

Spis wykresów

Wykres 1. Udziały liczby i wartości oszustw we wszystkich transakcjach kartami płatniczymi oraz poleceniach przelewu w okresie I kw. 2020 r. – IV kw. 2023 r. – dane od banków	6
Wykres 2. Struktura operacji oszukańczych przy użyciu poszczególnych bezgotówkowych instrumentów płatniczych według liczby i wartości w III oraz IV kw. 2023 r. – dane od banków..	6
Wykres 3. Liczba oszustw według banków i agentów rozliczeniowych w okresie I kw. 2020 r. – IV kw. 2023 r.....	7
Wykres 4. Wartość operacji oszukańczych przy użyciu kart płatniczych oraz wartość strat poniesionych przez agentów rozliczeniowych w okresie I kw. 2020 r. – IV kw. 2023 r. – dane od agentów rozliczeniowych	8
Wykres 5. Liczba operacji oszukańczych przy użyciu kart płatniczych w okresie I kw. 2020 r. – IV kw. 2023 r. – dane od agentów rozliczeniowych.....	8
Wykres 6. Udział liczby i wartości oszustw we wszystkich transakcjach kartami płatniczymi w okresie I kw. 2020 r. – IV kw. 2023 r. – dane od agentów rozliczeniowych.....	9
Wykres 7. Struktura operacji oszukańczych przy użyciu kart płatniczych według liczby i wartości w III oraz IV kw. 2023 r. – dane od agentów rozliczeniowych.....	9
Wykres 8. Struktura transakcji oszukańczych przy użyciu kart płatniczych w IV kw. 2023 r. – dane od agentów rozliczeniowych.....	10
Wykres 9. Wartość operacji oszukańczych z wykorzystaniem kart płatniczych oraz wartość strat poniesionych przez banki w okresie I kw. 2020 r. – IV kw. 2023 r. w podziale na rodzaje operacji oszukańczych – dane od banków	12
Wykres 10. Liczba operacji oszukańczych przy użyciu kart płatniczych w okresie I kw. 2020 r. – IV kw. 2023 r. w podziale na rodzaje operacji oszukańczych – dane od banków.....	12
Wykres 11. Struktura operacji oszukańczych kartami płatniczymi według liczby i wartości w III oraz IV kwartale 2023 r. – dane od banków	13
Wykres 12. Struktura operacji oszukańczych kartami płatniczymi według liczby i wartości w III oraz IV kw. 2023 r. – dane od banków.....	13
Wykres 13. Struktura operacji oszukańczych kartami płatniczymi w podziale na rodzaje oszustw według liczby transakcji w okresie I kw. 2021 r. – IV kw. 2023 r. – dane od banków	14
Wykres 14. Struktura operacji oszukańczych kartami płatniczymi w podziale na rodzaje oszustw według wartości transakcji w okresie I kw. 2021 r. – IV kw. 2023 r. – dane od banków	14
Wykres 15. Struktura liczby bezgotówkowych operacji oszukańczych w okresie I kw. 2020 r. – IV kw. 2023 r. w podziale na dokonane w terminalach POS i CNP – dane od banków	14
Wykres 16. Struktura wartości bezgotówkowych operacji oszukańczych w okresie I kw. 2020 r. – IV kw. 2023 r. w podziale na dokonane w terminalach POS i CNP – dane od banków	15

Wykres 17. Udział procentowy liczby i wartości oszustw we wszystkich transakcjach kartami płatniczymi w okresie I kw. 2020 r. – IV kw. 2023 r. – dane od banków.....	15
Wykres 18. Wartość operacji oszukańczych oraz wartość strat poniesionych przez banki z wykorzystaniem polecenia przelewu w okresie I kw. 2020 r. – IV kw. 2023 r.	17
Wykres 19. Liczba operacji oszukańczych z wykorzystaniem polecenia przelewu w okresie I kw. 2020 r. – IV kw. 2023 r. – dane od banków.....	18
Wykres 20. Udział procentowy liczby i wartości oszustw we wszystkich transakcjach polecenia przelewu w okresie I kw. 2020 r. – IV kw. 2023 r. – dane od banków	18
Wykres 21. Struktura operacji oszukańczych przy użyciu polecenia przelewu według liczby i wartości w III oraz IV kw. 2023 r. – dane od banków.....	19

Spis tabel

Tabela 1. Liczba operacji oszukańczych przy użyciu poszczególnych bezgotówkowych instrumentów płatniczych w III oraz IV kwartale 2023 r. – dane od banków	5
Tabela 2. Wartość operacji oszukańczych przy użyciu bezgotówkowych instrumentów płatniczych w III oraz IV kwartale 2023 r. – dane od banków	5
Tabela 3. Liczba i wartość operacji oszukańczych przy użyciu kart płatniczych w IV kw. 2023 r. – dane od agentów rozliczeniowych	10
Tabela 4. Liczba operacji oszukańczych w III oraz IV kw. 2023 r. – dane od banków	11
Tabela 5. Wartość operacji oszukańczych w III oraz IV kw. 2023 r. (w zł) – dane od banków	11
Tabela 6. Najczęściej występujące oszustwa przy użyciu kart płatniczych w podziale na rodzaj transakcji oraz terytorium w IV kw. 2023 r. – dane od banków	16
Tabela 7. Liczba operacji oszukańczych przy użyciu polecenia przelewu w III oraz IV kw. 2023 r. – dane od banków	19

---

nbp.pl

